

symposium

bodem breed

digitaal

Samenwerken aan kwaliteit van ons grondwater onder de Omgevingswet

Start
om
15:00u!!

Spelregels

- Deze sessie wordt opgenomen, met je deelname geef je toestemming
- Vragen kunnen via de chat worden gesteld/deze worden per sessie/presentatie behandeld.
- Microfoon graag uitzetten/ camera mag aan
- De presentaties (pdf) worden gedeeld.

symposium

bodem breed

digitaal

Sprekers 4 maart 2021 – sessie 2

Marieke Prins
Sessieleider

Sterre van der Zee

Peter Rood

Karin van Mil

Programma sessie (2)

- 14.50 uur Digitale inloop
- 15.00 uur Opening (Marieke)
- 15.05 uur Samenwerken aan de bescherming van het grondwater in de provincie Utrecht (Sterre)
- 15:20 uur Gebiedsgericht grondwaterbeheer in de gemeente Woerden (Peter)
- 15:35 uur Beleidslijn grondwater in ontwikkeling bij de provincie Noord-Brabant (Karin)
- 15:50 uur Paneldiscussie (panelleden)
- 16:20 uur Afsluiting (Nicole/Marieke)
- 16:30 uur Einde sessie

Doel sessie

- Ervaringen van een aantal provincies en hun partners delen in het pad dat zij bewandeld hebben om invulling te geven aan het grondwaterkwaliteitsbeheer.
- Inspireren deelnemers bij de keuzes die zij gaan maken om aan de slag te gaan met het grondwaterkwaliteitsbeheer.

Vragen aan sprekers

- Welke aanpak hebben jullie gekozen om grondwater in het instrumentarium van de Omgevingswet te borgen?
- Welke ervaringen kan je delen in de samenwerking met de overige bestuursorganen en partners. Wat ging er goed en wat was een worsteling?

Samenwerken aan de bescherming van het grondwater in de provincie Utrecht

Sterre van der Zee (provincie Utrecht)

Inhoud van presentatie

1. Proces naar gedragen beleidskeuzes
2. Ambitie en beleidskeuzes

symposium bodem breed

digitaal

PROCES NAAR GEDRAGEN BELEIDSKEUZES

Programmaplan Provincie Utrecht

Programmaplan
Samenwerken aan **bodem- en
grondwater**kwaliteit

Beleid

Taken en rollen

Bodeminformatie

Uitwerking in werkgroepen

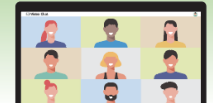
Werkgroep taken
en rollen

Werkgroep
beleidskeuzes

Werkgroep
samenwerkings-
afspraken

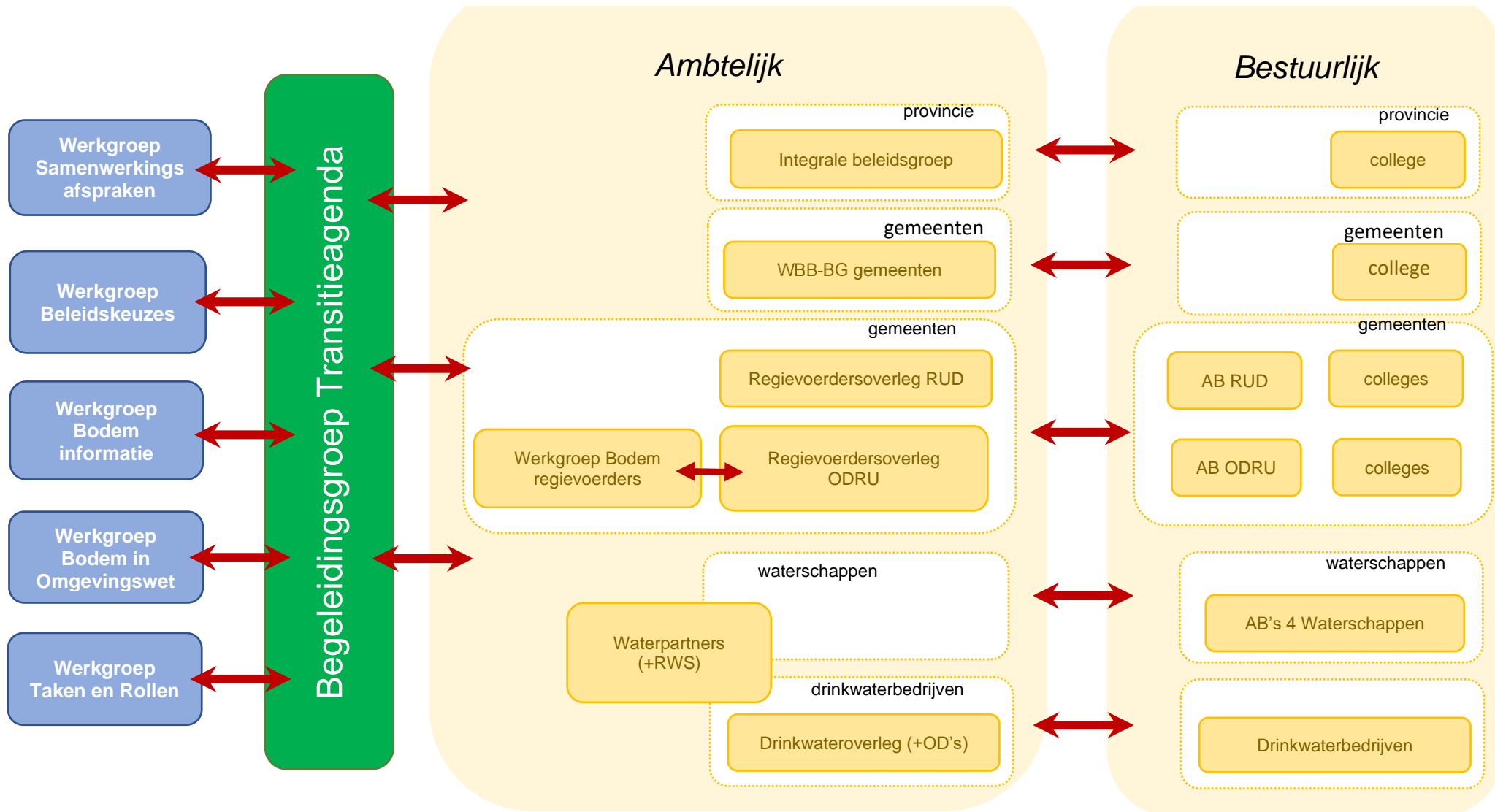
Werkgroep
bodem in
Omgevingswet

Werkgroep
Bodem informatie

Overlegstructuur

Afstemmen met achterban

Samenwerking tot nu toe

- Nog nooit zo veel samen gewerkt en elkaar zo goed gevonden ook over onderwerpen waar frictie op is.
- Actieve rol van aantal vertegenwoordigers van gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven
- Lange weg om hier te komen o.a. door:
  - Onduidelijkheid over wetgeving en uitwerking in taken en rollen en aanpak met oog op de KRW
  - Gebrek aan kennis van bodemwetgeving bij (kleine) gemeenten
  - Weinig geld/menskracht om goed voor te bereiden op de taken
  - Beperkt zicht op benodigde financiën en verdeling van Rijksbudget

symposium bodem breed

digitaal

BELEIDSKEUZES

Samenvatting ambities grondwaterkwaliteit PU

Samen werken aan een duurzaam en robuust bodem- en grondwatersysteem die we ook in de toekomst optimaal kunnen benutten

- De kwaliteit van het grondwater moet aansluiten op de functies en opgaven in het gebied.
- De kwaliteit van het grondwater moet waar relevant geleidelijk worden verbeterd
- We willen controle blijven houden op de grondwaterkwaliteit en de verontreinigingen
- We werken waar mogelijk per gebied samen met waterbeheerders, gemeenten, drinkwaterbedrijven en andere partners.

Uitwerking Grondwaterkwaliteitsambities

- Voorstel voor een tweeledige uitwerking:
  1. Gebiedsaanpak vanwege verschillen in opgaven en lokale situatie.
  2. Voor de gebieden waar deze afspraken (nog) niet kunnen worden gemaakt, stellen we algemeen beleid en algemene regels op.

Wens transitie 'beleidsneutraal'

- Beleidsneutraal over wat betreft inhoud van beleid
  - Wat betekent dit?
    - Wat is al wettelijk geregeld?
    - Welke beleidsruimte is er en hoe kunnen we die invullen?
    - Hoe verdelen we de taken en bevoegdheden (voor zover niet al wettelijk ingevuld)?
    - Hoe kunnen de keuzes verankerd worden in de verschillende instrumenten?
    - Wat zijn de effecten op organisaties?

Beleidsruimte 'neutraal' invullen voor

- Bouwen op verontreinigde grond
- Graven in en saneren van een verontreiniging
- Onttrekken van grondwater
- Lozingen op de bodem
- Toevalsvondsten
- Zorgplicht
- Gebiedsaanpak
- Nazorglocaties

Gebiedsgericht grondwaterbeheer in de gemeente Woerden

Peter Rood (gemeente Woerden)

Gebiedsgericht grondwaterbeheer kern van Woerden

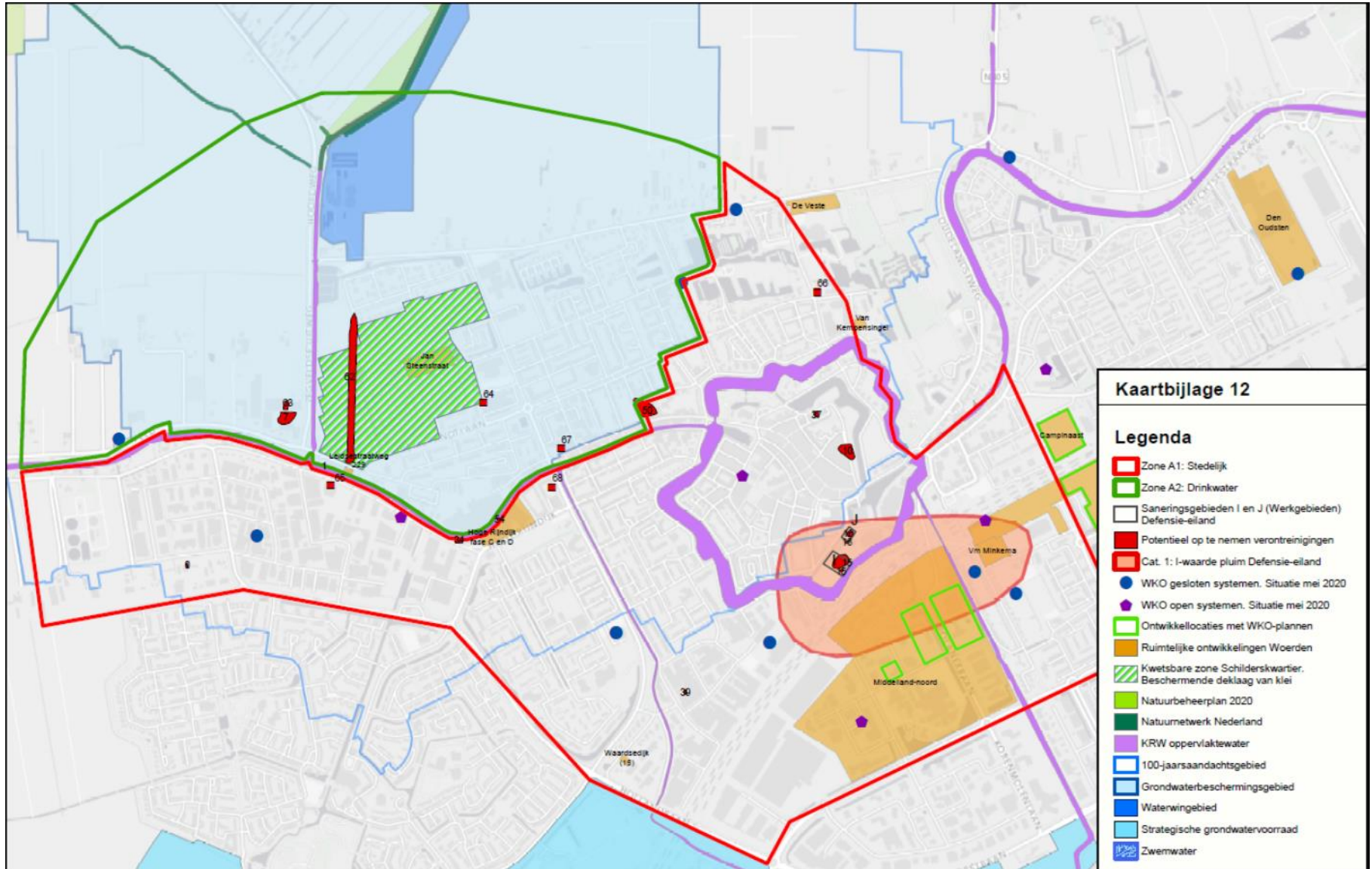
Belangrijkste aanleiding en randvoorwaarden

1. Verplichtingen gemeente m.b.t. grondwaterverontreiniging Defensie eiland (Wbb-spoedsanering)
2. Aanwezigheid drinkwaterwinning en beschermen oppervlaktewater (**beschermen**)
3. Klimaat- en overige duurzaamheidsdoelstellingen en ruimtelijke ontwikkelingen (wens: **benutten** ondergrond)
4. Aanwezigheid overige verontreinigingen (wens: afspraken over gezamenlijke, geïntegreerde aanpak = **verbeteren**) irt warme overdracht.

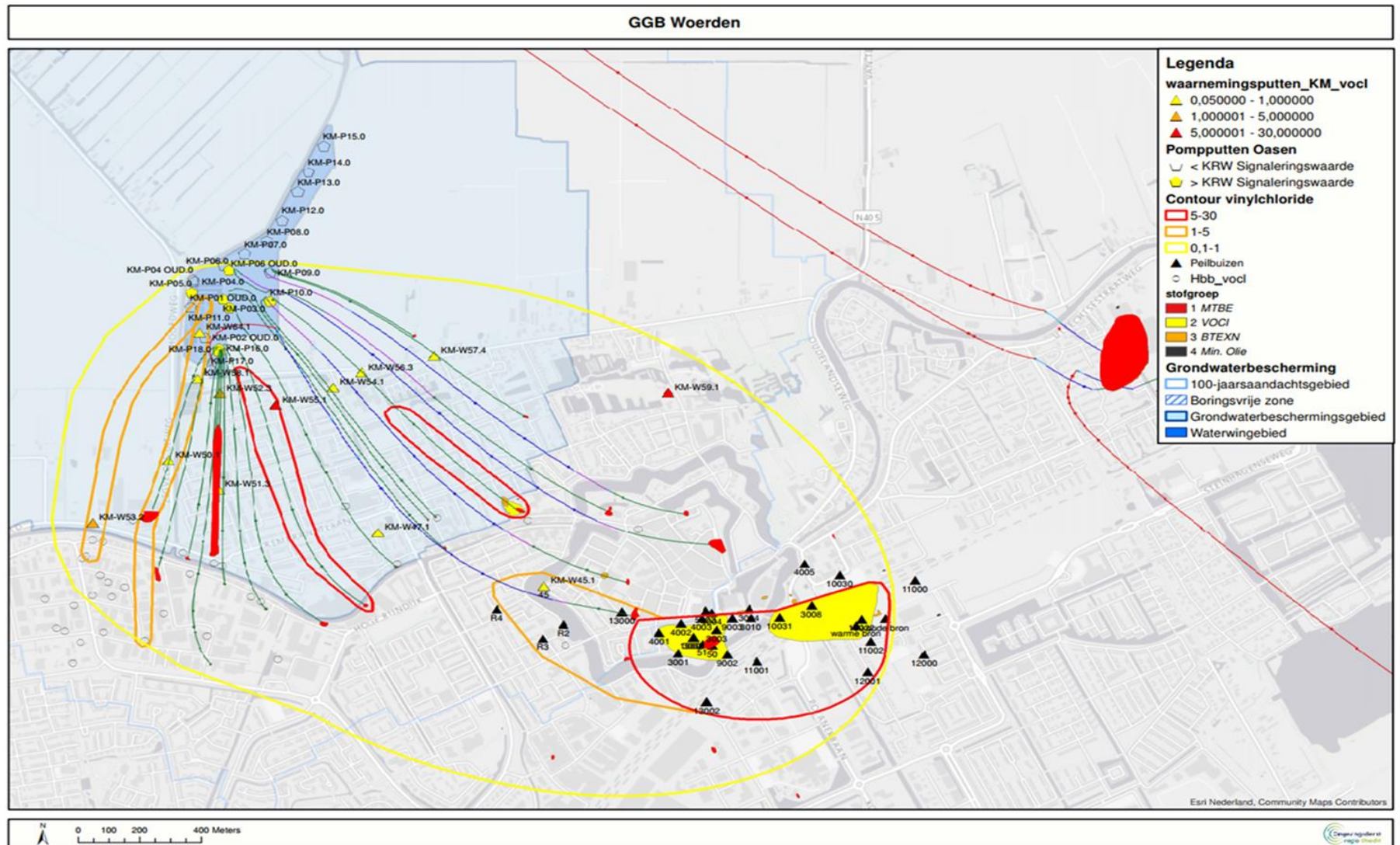
Beschermen, verbeteren en benutten

Stroombanen en bron onderzoek drinkwatergebied

Verschillende belangen bijelkaar brengen

1. Drinkwatergebied Oasen bedreigd door brongerelateerde en diffuse problematiek.
2. Provincie bezig met nieuw bodem en grondwaterbeleid/warme overdracht en voorbereidingen op OW > gebiedsgerichte aanpak
3. Gemeente Woerden kiest na verkenning voor gebiedsgerichte aanpak mede vanwege ruimtelijke dynamiek en duurzaamheid!
4. Waterschap haakt ook aan via het opstellen van een grondwatermodel en belang vergunningverlening onttrekkingen en inzichtelijk maken infiltratiesituatie

Je zou zeggen dat biedt alle kansen en basis voor een goede samenwerking en gezamenlijke belangen.....

Lastige hobbels KRW, Wbb, drinkwaterwet, OW

1. Bodem en Water komen samen
2. Welke toetsingscriteria? KRW (grondwaterkwaliteit) gerelateerd met signaleringswaarden en trendanalyses of Wbb gerelateerde aanpak met saneringsmaatregelen?
3. Inventarisatie grondwatergevallen door provincie in aanloop naar warme overdracht. Zijn er nog bronnen die aangepakt moeten worden?
4. Waterschap heeft ook eigen immissietoets/BBT en wenst geen afwenteling verontreinigd grondwater door onttrekking en lozing
5. Wie gaat wat betalen?

Gemeente/provincie/bedrijven/Oasen...+ KRW geld?

Proces met veel sessies en overleg

1. Vanaf de start heeft gemeente de belangrijkste stakeholders direct opgezocht en is op de belangen en inhoud gaan sturen
2. Probeer elkaars belang te begrijpen en schuw niet de discussie op te zoeken!
3. UP en bodem+ betrokken bij lastige OW en KRW discussies
4. Het heeft voor alle partijen inzicht gegeven op vlak van de grondwaterkwaliteit in relatie tot de toekomstige OW
5. Meenemen win-wins!
  - WKO+ (WKO en bodemsanering)
  - Gezamenlijk grondwatermodel
  - Inzicht in belangrijkste problematiek en kansen

Belangrijkste beleidsregels

1. Maatregelenladder bij drinkwaterwingebied gericht op bescherming!
  - Monitoring/trendanalyse/bronaanpak/pluimaanpak/interceptie/toestaan verhoogde waarde onder voorwaarden in pompput
2. Bronaanpak waar mogelijk en gestage verbetering grondwaterkwaliteit door tijd en ruimte te geven aan natuurlijke afbraak.
3. WKO kansen benutten door open WKO toe te staan in grondwaterpluimen (1^e wvp) om natuurlijke afbraak te benutten (WKO+). Ontmoedigen doorboren afsluitende laag naar 2^e wvp.
4. Onttrekkingen en lozing in verontreinigd gebied zonder tegenmaatregelen specifiek toestaan voor Cis en VC met relatief lage concentraties. Bij lozingen wordt onder voorwaarden kostenprincipe BBT losgelaten (kosteneffectief).
  - Bij lozingen op oppervlaktewater kan dit door kennis van de aanwezigheid en concentraties van verontreinigingen via grondwatermodel

Beleidslijn grondwater in ontwikkeling bij de provincie Noord-Brabant

Karin van Mil (provincie Noord-Brabant)

Insteek beleidslijn grondwaterverontreinigingen NB

Algemene regels

Preventief: Voorkomen
(verspreiden) verontreiniging

Curatief: Wat te doen bij
verontreiniging?

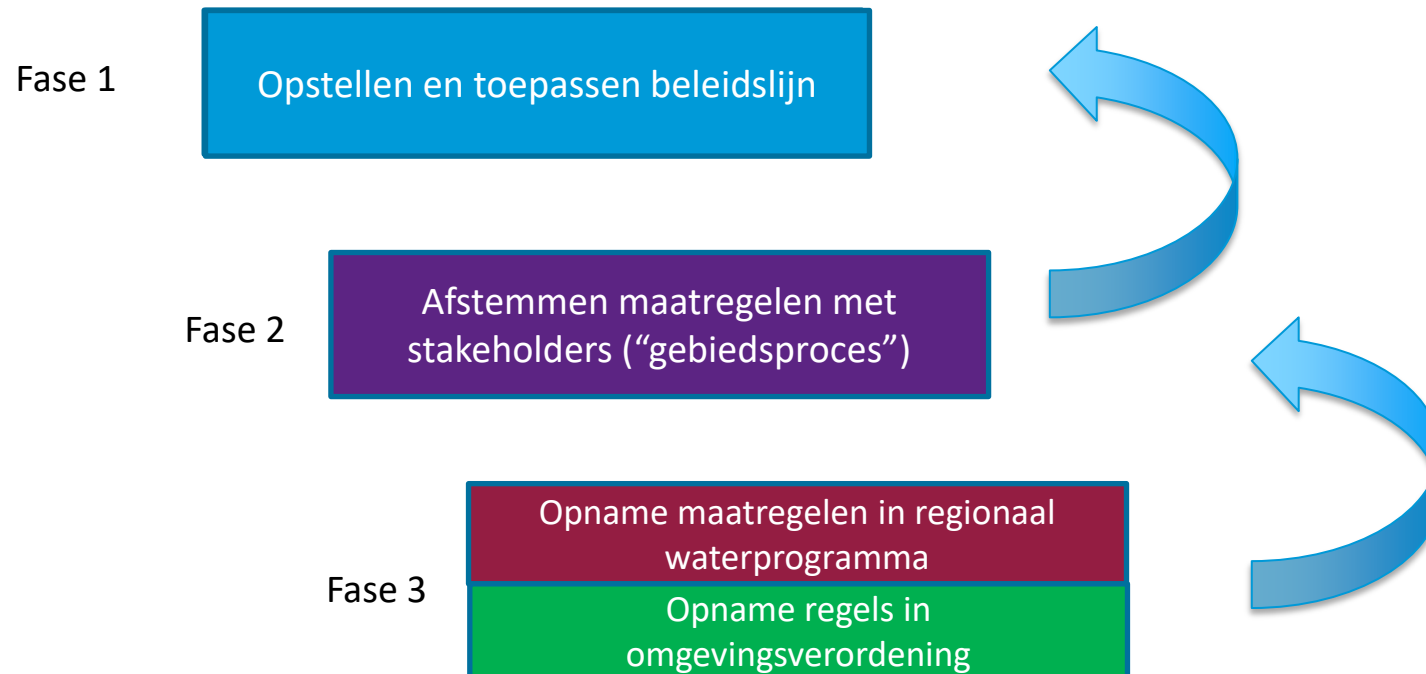

Wat is nieuw?

- KRW doelen leidend
  - Kwetsbare gebieden goed beschermen
- Aanpak verontreiniging gelinkt aan activiteit bouwen
- Normenkader
  - Voorkeurswaarden geïntroduceerd

Hoe hebben we het aangepakt?

Hoe hebben we het aangepakt?

Fase 1

Opstellen en toepassen beleidslijn

Prevent & limit leidend

KRW (grondwater) - doel	Receptoren				Verontreinigende stof
Goede chemische toestand	algemene grondwaterkwaliteit	krw-oppervlaktewater	terrestrische ecosystemen	grondwater bestemd voor menselijke consumptie	Omgevingswaarden
Geen achteruitgang toestand	Wordt afgemeten aan de goede chemische toestand				Omgevingswaarden
Ombuiging significante en stijgende trends	algemene grondwaterkwaliteit				Omgevingswaarden
Inbreng verontreinigende stoffen voorkomen/ beperken	algemene grondwaterkwaliteit	krw-oppervlaktewater	terrestrische ecosystemen	grondwater bestemd voor menselijke consumptie	Alle verontreinigende stoffen
Geen achteruitgang kwaliteit water bestemd voor menselijke consumptie				grondwater bestemd voor menselijke consumptie	Signaleringswaarde protocol drinkwaterbronnen KRW
	Algemeen	Kwetsbare gebieden			

Normenkader

- Omgevingswaarden goede chemische toestand grondwaterlichamen
- Toetsingswaarden voor infiltreren water
- Standaardwaarden grondwater (streefwaarden)
- Signaleringsparameter protocol drinkwaternormen

voorkeurswaarden

- Signaleringsparameter beoordelen grondwatersaneringen

signaleringsparameter
grondwatersanering

- Omgevingswaarden oppervlaktewaterlichamen

Oppervlaktewaternorm

Hoe hebben we het aangepakt?

Fase 1

Opstellen en toepassen beleidslijn

Fase 2

Afstemmen maatregelen met stakeholders (“gebiedsproces”)

Fase 3

Opname maatregelen in regionaal waterprogramma

Opname regels in omgevingsverordening

Hoe hebben we het aangepakt?

Fase 2

Afstemmen maatregelen met
stakeholders (“gebiedsproces”)

Hoe hebben we het aangepakt?

Fase 1

Opstellen en toepassen beleidslijn

Fase 2

Afstemmen maatregelen met stakeholders (“gebiedsproces”)

Fase 3

Opname maatregelen in regionaal waterprogramma

Opname regels in omgevingsverordening

Hoe hebben we het aangepakt?

Fase 3

Opname maatregelen in regionaal
waterprogramma

Opname regels in
omgevingsverordening

Leermomenten en aandachtspunten

- Trek het uit het bodemspoor! Waar doe je het voor?
- Neem de tijd, het is een complex proces
- Deskundige capaciteit is nodig, zowel juridisch als inhoudelijk
- Ga niet te snel inhoudelijk in gesprek met stakeholders, maar neem hen wel mee in het proces
- Stel je open op, maar houd vast aan je doelen
- Zorg dat er een basis ligt, maar heb niet de illusie dat alles in één keer geregeld is

Meer weten?

<https://www.omgevingswetinbrabant.nl/tourblog-verdiepingssessie-2-nieuwe-regels/>

symposium bodem breed

digitaal

Paneldiscussie

Panelleden stellen zich voor

Peter Jasperse

Marike Wesseling

Jeanette van Eck

Chris Meerman

Harrie Timmer

Nicole Hardon

Paneldiscussie

- Panelleden reflecteren op de sprekers in een pitch van max 2 minuten per panellid
- Paneldiscussie met panelleden en sprekers
- Ruimte voor chatvragen van deelnemers sessie

Afsluiting

Nicole Hardon (Rijkswaterstaat, Bodem+)
Marieke Prins (Ambient)

symposium

bodem breed

digitaal

Hulpmiddelen

- Hulpmiddelen voor grondwater - Aan de slag met de Omgevingswet
- Focus op beheer historische verontreinigingen
- EU ontmoet maatschappelijke opgaves
- Inzicht in het instrumentarium van de Omgevingswet
- Update na zomer 2021

Hulpmiddelen

Hulpmiddelen voor grondwater - Aan de slag met de Omgevingswet

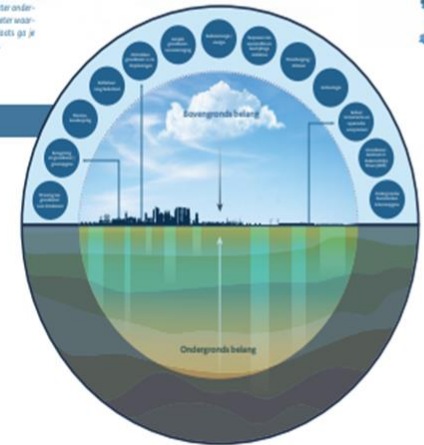
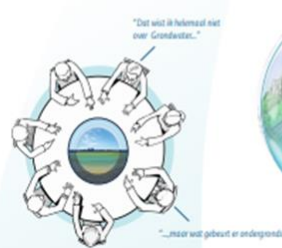
GRONDWATER Werkplaats

Met bodem- en watersysteem dient verschillende maatschappelijke functies. Zo is dit systeem essentieel voor drinkwatervoorziening, opwekking van duurzame energie, landbouw, landbouw en natuur en klimaatadaptatie. Met bodem- en watersysteem neemt daarom een belangrijke rol bij het oplossen van vraagstukken en oplossen rond bijvoorbeeld verontreiniging, verdroging en wateroverlast. Het is daarom belangrijk om te weten wat de belangen van grondwater zijn. De grondwaterwerkplaats biedt een platform om deze belangen in kaart te brengen.

Wie kun je gezamenlijk de belangen voor grondwater en de ondergrond verder uitwerken? Wie kun je ten behoeve van die uitwerking aansluiten in het grondwater en de ondergrond beter onderscheiden van natuurlijke functies? Hoe kun je activiteiten beter waarden en op elkaar afstemmen. In de grondwaterwerkplaats ga je samen met andere stakeholders op zoek naar antwoorden.

Samen bewust bezig met grondwater

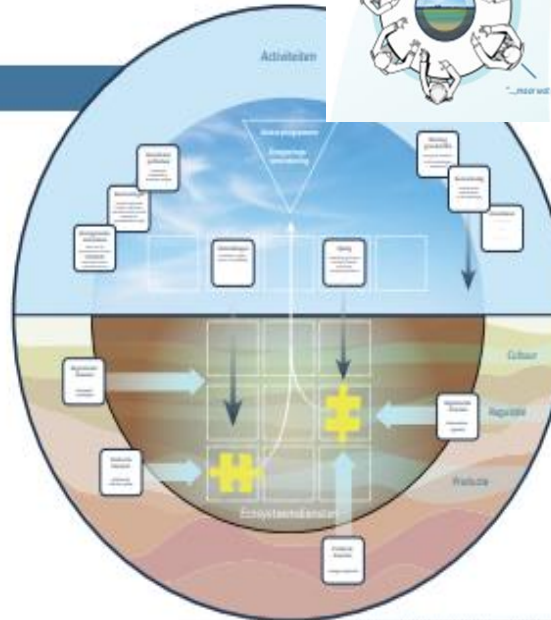
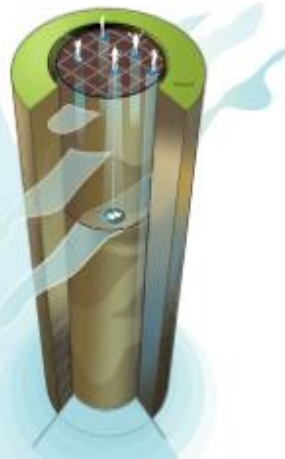
De tijd is rijp voor grondwater allemaal mee verbonden is. Ze horen we de stem van GRONDWATER en het grensoverschrijdende karakter.

Verbindt belangen met bodem, grondwater en ondergrondse activiteiten

Samenkomen rondom ambities & belangen

Wij leggen onze gezamenlijke belangen op tafel. Hier sta ik, dit is mijn positie, mijn ruimte, mijn belang.

Verbindt op één lijn komen

Bodembeheer van de Toekomst

Bodembeheer van de *Toekomst*

- Bouwsteen grondwater (Lex Stax en Nicole Hardon)
- Voorbeeldregels in het omgevingsplan
- Interbestuurlijke workshop 'grondwaterkwaliteit':
eind april
- Bouwsteen – Grondwater – Samen de diepte in

symposium bodem breed

digitaal

Tot slot

symposium

bodem breed

digitaal